

Toetsplan Pabo HR

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
1. Toetsvisie	4
2.Toetsprogramma.....	6
Bekwaamheidseisen	6
Opbouw toetsprogramma	6
Formatieve evaluatie	7
4. Afstudeerprogramma	8
Afstudeerassessment	8
Praktijkonderzoek	9
2. Kwaliteitsborging toetsing	12
Commissies	12
Curriculumcommissie	12
Toetscommissie	12
Examencommissie	14
Studenten	14
Bronnenlijst	14

Inleiding

Voor u ligt het Toetsplan van de Pabo HR. Het Toetsplan is er op gericht om de kwaliteit van de toetsen op de PABO HR vorm te geven en te bewaken. Het toetsplan is vastgesteld door de Toetscommissie, Curriculumcommissie, Examencommissie en MT. In studiejaar 2017-2018 is de PABO HR gestart met een vernieuwde deeltijdcurriculum. In studiejaar 2019-2020 is gestart met een vernieuwd voltijdcurriculum in jaar 1 en jaar 4. De hernieuwde curricula gebaseerd op een nieuwe opleidingsvisie hebben een nieuwe visie op toetsen met zich meegebracht. Dit nieuwe toetsbeleid is nu de praktijk in deeltijd jaar 1 tot en met 4, en in de voltijd jaar 1 en 4. Het is de ambitie om het toetsbeleid in alle jaren praktijk te laten zijn in 2020-2021. In hoofdstuk 1 wordt de visie op toetsen beschreven. In hoofdstuk 2 wordt het toetsprogramma beschreven. In hoofdstuk 3 wordt het afstudeerprogramma beschreven en in hoofdstuk 4 hoe de kwaliteitsborging van toetsing plaatsvindt.

1. Toetsvisie

De verschillende functies van het onderwijs: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming vormen het kader van het onderwijs op de Pabo HR. De Pabo HR ondersteunt de student in zijn ontwikkeling tot leraar basisonderwijs met betrekking tot deze drie functies van het onderwijs en geeft zelf als lerarenopleiding ook vorm aan deze functies. Met toetsing geven we vorm aan de kwalificerende functie van het onderwijs.

Op de Pabo HR beschouwen we toetsen als onderdeel van het leerproces. Hiermee beogen we de nadruk te leggen op het stimuleren van groei en ontwikkeling en het begeleiden van de ontwikkeling van de student richting startbekwame leerkracht. Daarbinnen onderscheiden we twee functies van toetsen. De eerste is toetsen als leermiddel en voortgangscntrole. Deze evaluatiemomenten geven inzicht in de ontwikkeling van de bekwaamheden of de vordering in het bestuderen van een bepaald studieonderdeel. Ze beogen het leren te sturen en hebben een formatieve ofwel feedbackfunctie. De tweede functie van toetsing is toetsen als kwalificatie-instrument. Deze functie is de summatieve functie. Deze twee toetsfuncties krijgen vorm door formatief te evalueren respectievelijk summatief te toetsen. Beide vormen worden ingezet om de student inzicht te laten krijgen in de eigen ontwikkeling en het leerproces te ondersteunen. Het primaire doel van formatief evalueren (of formatieve assessment) is het stimuleren van leren en ontwikkelen. Black & Wiliam (2009) geven aan dat er sprake is van formatief evalueren *'indien bewijs over de leerresultaten door leraren, leerlingen en hun klasgenoten wordt verzameld, geïnterpreteerd en gebruikt om beslissingen te nemen over de vervolgstappen in het leerproces die beter zijn, of beter onderbouwd zijn, dan de beslissingen die ze anders hadden genomen'*. Bij het formatief evalueren wordt er door docenten naast feedback (Hoe heeft de student de taak uitgevoerd? Welke vooruitgang heeft de student geboekt ten aanzien van de beoordelingscriteria en standaarden?), gebruik gemaakt van feed forward (Welke aanpak is nodig om het doel te bereiken?) en feed up (wat is het einddoel van de student en dus de beoordelingscriteria en standaarden) (Van Berkel, Bax, & Joosten-ten Brinke, 2017).

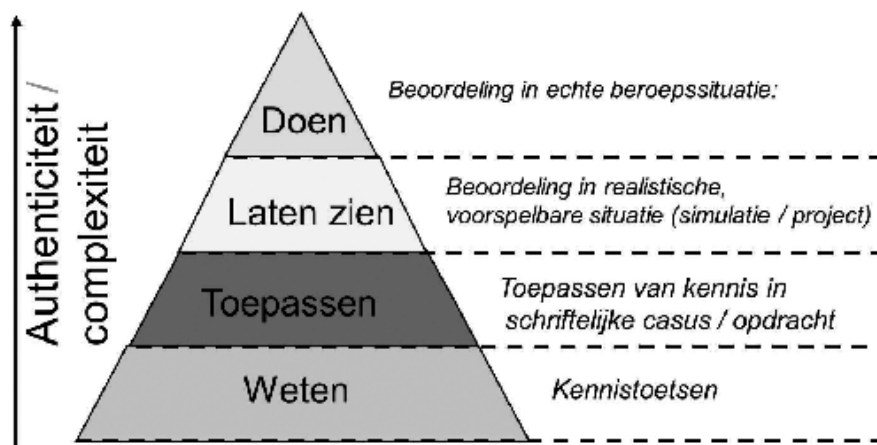
De summatieve toetsen zijn, naast dat zij deel uitmaken van formatief evaluatie waarbij de ontwikkeling van het leren van de student centraal staat, primair gericht op kwalificatie: 'Het assessment leidt tot beslissingen die te maken hebben met het erkennen van verworven competenties die van belang zijn voor de beroepsuitoefening waar de opleiding op gericht is' (Sinke, 2006). Het primaire doel van de summatieve toetsen is de kwaliteit van de opleiding bewaken: afgestudeerde studenten voldoen aan de wettelijk vastgestelde bekwaamheidseisen en beheersen de Kennisbases en de opleiding garandeert en verantwoordt dit aan de maatschappij.

Op de Pabo HR speelt formatieve evaluatie een grote rol en het aantal summatieve toetsen is beperkt. Het beperken van het aantal summatieve momenten wordt mogelijk doordat er binnen het curriculum grote, samenhangende onderwijseenheden met meerdere vakinhouden en didactieken worden aangeboden. Deze combinatie van formatieve evaluatie, grote onderwijseenheden en het beperkte aantal toetsen dragen bij aan de studeerbaarheid van de opleiding en het studiesucces voor studenten (Van Berkel, Bax, & Joosten-ten Brinke, 2017). De toetsvisie sluit ook aan bij de opleidingsvisie die stelt dat we studenten stimuleren een growth mindset te ontwikkelen. Formatief evalueren zorgt ervoor dat studenten kunnen vallen en opstaan, ontwikkelingsgericht werken, hun leerproces kunnen bijsturen waarbij zij het einddoel, bekwaam functioneren in de beroepspraktijk, voor ogen houden.

De Pabo HR leidt de toekomstige leraren op voor het basisonderwijs en zijn straks verantwoordelijk voor het leren van leerlingen. Dat de focus van summatief toetsen verschuift naar formatief evalueren op de Pabo HR, is een ontwikkeling die ook aansluit binnen de ontwikkelingen in het basisonderwijs (Onderwijs 2032,

z.d.). Formatief evalueren in het basisonderwijs staat volop in de schijnwerpers. Onder scholen is een trend gaande om toetsen meer in dienst van het leren te stellen en op het in kaart brengen van leeractiviteiten en -resultaten en deze informatie te gebruiken om het leerproces verder vorm te geven en af te stemmen op leerbehoeften. De afgelopen jaren zijn er verschillende publicaties verschenen waarin modellen en praktische handvatten worden gegeven voor het vormgeven van formatief evalueren (Didactief, 2018; SLO, 2019;).

Zoals beschreven in de visie op opleiden werken studenten van een eenvoudige naar een complexe taak. De pabo HR streeft naar constructive alignment tussen de einddoelen, toetsing en onderwijsactiviteiten. Voor het totale toetsprogramma is naast een gewenste verhouding tussen summatief beoordelen en formatief evalueren ook de opbouw in complexiteit van toetsen van belang. Voor het vormgeven van het toetsprogramma is de piramide van Miller als uitgangspunt gebruikt. De student leert theorie (weten) te verbinden aan de praktijk in een steeds complexere onderwijssituatie (doen) (Miller, 1990). 'Weten' kan bijvoorbeeld getoetst worden met een meerkeuzetoets. In de bovenste twee lagen van de piramide 'laten zien' en 'doen' wordt het handelen van de student getoetst binnen de (gesimuleerde) beroepscontext.

Figuur 1. Piramide van Miller (bewerkte versie)

2. Toetsprogramma

Bekwaamheidseisen

Van de startbekwame leraar wordt verwacht dat hij als professional beschikt over de bekwaamheidseisen voor leraren basisonderwijs (Ministerie van OCW, 2017) die op 1 augustus 2017 zijn vastgesteld, de Kennisbases beheerst en dat hij functioneert op bachelorniveau (NLQF, niveau 6). Sinds studiejaar 2019-2020 zijn de kennisbases van de verschillende vakken, de bekwaamheidseisen en de Dublin Descriptoren (NLQF6) leidend in ons curriculum en onze toetsing. De bekwaamheidseisen voor leraren basisonderwijs zijn beschreven in een brede professionele basis en drie bekwaamheidsdomeinen, namelijk de vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische bekwaamheid. De vakdidactische en pedagogische bekwaamheid zijn onderverdeeld in kennis en kunde. Vakinhoudelijk bekwaam en de brede professionele basis zijn niet onderverdeeld. Door de pabo HR is een niveauopbouw voor bekwaamheidseisen aangebracht. Deze opbouw houdt in dat de situatie waarin de student zijn kennis en kunde toont steeds complexer wordt. Niveau 1 is het niveau dat getoetst wordt bij het propedeuse assessment. Niveau 3 betreft het afstudeerniveau. Niveau 3 laat de student met name op het gebied van kennis eind jaar 3 zien en op het gebied van kunde eind jaar 4. Niveau 2 is verdeeld over jaar 2 en 3.

Opbouw toetsprogramma

Voor het vormgeven van het toetsprogramma wordt de Piramide van Miller (1990) als uitgangspunt gebruikt. De student leert vanuit kennis (weten en toepassen) te handelen binnen de beroepspraktijk (tonen en doen). De piramide van Miller vormt de basis voor de opbouw van het toetsprogramma per jaar en over de jaren heen. Het is van belang dat het toetsprogramma een mix van toetsvormen bevat die complementair zijn aan elkaar en ieder bijdragen aan de ontwikkeling van de student richting de eindkwalificaties.

Ongeacht de opleidingsvariant waaraan de student deelneemt, krijgt de student te maken met een aantal summatieve beoordelingsmomenten. De eerste belangrijke mijlpaal is het propedeuse (VT)- of basisassessment (DT) waarin de student aantoont dat hij aan de bekwaamheidseisen op propedeuse-/basisniveau voldoet. In de laatste fase van de opleiding wordt het afstudeerassessment afgenomen waarin de student aantoont aan de eindkwalificaties (Bekwaamheidseisen op eindniveau en de Dublin Descriptoren) te voldoen. In de assessments wordt het niveau 'doen' beoordeeld. Op het gebied van Wiskunde wordt de Wiscat afgenomen in jaar 1. Op het gebied van Nederlands, Wiskunde en Engels worden in het derde leerjaar de landelijke kennisbasistoetsen afgenomen. Hierin worden de niveaus 'weten' en 'toepassen' en 'analyseren' beoordeeld.

De niveaus 'weten' en 'toepassen' en 'tonen' worden ook tussentijds beoordeeld door de doelstellingen op het gebied van de verschillende vakken te toetsen, namelijk aan het einde van iedere onderwijseenheid. Voor de verschillende opleidingsvarianten zijn deze onderwijseenheden verschillend gevormd en ze hebben een verschillende looptijd. Het uitgangspunt is echter gelijk en dat is dat onderwijseenheden grotere, samenhangende cursussen zijn waarin meerdere vakken zijn geïntegreerd. Professionele geletterdheid en gecijferdheid worden in een aparte lijn aangeboden en getoetst.

Naast bekwaamheidseisen, kennisbases en Dublin Descriptoren worden getoetst. We vinden het belangrijk dat de student ook zelf inzichtelijk kan maken hoe hij zich ontwikkeld heeft met betrekking tot de bekwaamheidseisen en zijn volgende leerdoel kan bepalen. Dit wordt beoordeeld in het stage-eindgesprek

halverwege een leerjaar. De volledige toetsprogramma's van de verschillende opleidingsvarianten (voltijd, februari, deeltijd, acpa, zij-instroom) zijn weergegeven in de zogenaamde combisheets die beheerd worden door de curriculumcommissie.

Formatieve evaluatie

Het cement van het toetsprogramma waarin summatieve toetsen de kwalificerende functie vervullen, wordt gevormd door formatief evalueren. Formatief evalueren vindt plaats bij alle cursussen door formatieve strategieën en technieken toe te passen. In de themalessen krijgen studenten door feedback inzicht in hun voortgang ten opzichte van de betreffende bekwaamheden en ze krijgen feed forward om zich verder te ontwikkelen. Studenten verzamelen feedback van docent(en) en medestudenten door werkvormen, samenwerkingsvormen en opdrachten die aangeboden worden tijdens de lessen. Ook in de bijeenkomsten rondom Professionele Identiteit speelt formatief evalueren een rol. In deze bijeenkomsten wordt inzichtelijk gemaakt waar de student staat in zijn ontwikkeling, leert de student vaardigheden om zelf formatief te evalueren en leert hij wat de leerstof betekent voor de eigen professionele identiteit en werkplek. Het formatief handelen maakt dat er continu meetmomenten zijn die samen met de summatieve toetsen een betrouwbaar beeld geven van de ontwikkeling van de bekwaamheid van de student.

4. Afstudeerprogramma

Afstudeerassessment

Ongeacht de opleidingsvariant of -route die hij heeft genoten, toont de student zowel schriftelijk, in de praktijk, als mondeling aan, startbekwaam te zijn. Dit doet hij in het afstudeerassessment. Het afstudeerassessment bestaat uit een film, dossier en Criterium Gericht Interview (CGI). Het afstudeerassessment wordt afgenomen door twee onafhankelijke assessoren.

Tussenevaluatie

Voorafgaand aan het afstudeerassessment, ongeveer halverwege de eindstage vindt de tussenevaluatie plaats. Als afronding van de tussenevaluatie stelt de instituutsopleider in overleg met de werkplekbegeleider een beoordeling op waarin zij aangeven of de student op onvoldoende (cijfer 4) /voldoende (cijfer 6) /goed (cijfer 8) of excellent (cijfer 10) niveau functioneert. Dit cijfer weegt uiteindelijk voor 1/3 mee in de eindbeoordeling van het afstudeerassessment. De tussenevaluatie moet voldoende zijn (minimaal cijfer 6), voordat de student het afstudeerassessment mag afleggen.

Verdiepingsfase van de eindstage

De verdiepingsfase begint nadat de tussenevaluatie met een 'go' is beoordeeld. De student en de coach bepalen in welke bekwaamheden de student nog moet of kan groeien om af te studeren. Wanneer de student al aan veel deelbekwaamheden voldoet, krijgen de doelen een profilerend karakter. De student kan zich bijvoorbeeld profileren op didactische werkvormen, gedragsproblematieken, omgevingsonderwijs, of een ander onderdeel waar zijn interesse ligt. Wanneer de student vooral moet werken aan zijn startbekwaamheid, dan zijn zijn doelen gericht op het ontwikkelen van de betreffende deelbekwaamheden. Een combinatie van deze twee is ook mogelijk. De student zet deze bekwaamheden om in smart leerdoelen op vierdejaars niveau. Hij mag dit doen middels een bestaande werkwijze maar dit mag ook op eigen wijze. De student zet een plan op papier om de doelen te bereiken en deelt zijn doelen en plan met zijn werkplekbegeleider en instituutsopleider. Het plan eindigt bij het schrijven van STARR 2 en 3.

Dossier

Voor het afstudeerassessment bouwt de student tijdens zijn eindstage aan zijn dossier. Het dossier bestaat uit de beschrijving van drie complexe praktijksituaties, een film van maximaal 30 minuten en een verantwoording bij de film. In de drie complexe praktijksituaties worden alle bekwaamheidseisen aangetoond. De student beschrijft de praktijksituaties aan de hand van de STARR-methodiek. De film toont een onderwijssituatie. In de verantwoording legt de student uit welke bekwaamheidseisen in de film worden aangetoond. Hij bekijkt vanuit complexe situaties welke bekwaamheidseisen hij aan kan tonen. De student kan hierbij gebruik maken van de omschrijvingen bij de bekwaamheidseisen in het beoordelingsformulier van het afstudeerassessment. De student moet altijd voor ogen houden dat de beschrijvingen voorbeelden zijn van gedrag dat past bij de betreffende bekwaamheidseis. De student mag ook eigen voorbeelden van gedrag toevoegen, die bijdragen aan het bewijzen van een bekwaamheidseis. Het beoordelingsformulier geeft hier mede richting aan. Naast het bewijzen van de

bekwaamheden, laat de student zien dat hij functioneert op HBO-niveau (afgeleid van de Dublin Descriptoren). De richtlijnen hiervoor zijn opgenomen in het beoordelingsformulier.

Film

Het laatste onderdeel van het dossier is een opname van een onderwijssituatie en de toelichting op de opname. Hiermee levert de student een direct bewijs van zijn startbekwaamheid. De student voert een onderwijsactiviteit uit in de stageklas en maakt hiervan een video-opname. Als de student niet tevreden is over het niveau van de gegeven les of de gemaakte opnamen, herhaalt hij deze procedure. Met het inleveren van de gemaakte opnamen geeft de student aan, dat het hier om een goede impressie gaat van het door hem bereikte niveau. De student toont onderwijs waarin hij zichzelf uitdaagt en de lat hoog legt. De student kan er naar streven om in zijn film te laten zien dat hij handelt conform zijn eigen visie op goed onderwijs en conform ideeën uit de literatuur.

Criterium Gericht Interview

Het afstudeerassessment bestaat uit een eindgesprek over de drie STARR-beschrijvingen en de film door middel van een Criterium Gericht Interview (CGI). Het assessment wordt afgenomen door twee onafhankelijke assessoren die de lio niet hebben begeleid tijdens de liostage of bij het afstudeeronderzoek. Door de combinatie van gesprek, film en geschreven dossier heeft de student de ruimte om op meerdere manieren zijn bekwaamheid te tonen. Het cijfer van het criteriumgericht interview telt voor 2/3 mee in de eindbeoordeling van het afstudeerassessment.

Procedure afstudeerassessment

Voorafgaand aan het gesprek beoordelen de assessoren het dossier en selecteren bekwaamheidseisen waarvan de bewijsvoering toelichting of aanvulling nodig heeft. De assessoren beoordelen voorafgaand aan het CGI alleen de bekwaamheidseisen die de student expliciet benoemd heeft in zijn STARR-beschrijvingen of in de toelichting bij de film. Bekwaamheidseisen die op basis van het dossier of de film al voldaan zijn, worden voorafgaand aan het afstudeerassessment reeds als voldaan beoordeeld.

Het assessment wordt opgenomen op een geluidsdrager zodat voor de assessoren de mogelijkheid bestaat om bij het vaststellen van het cijfer delen van het gesprek terug te luisteren als twijfel ontstaat. De opnames blijven gedurende drie weken bewaard. De beschrijving van het afstudeerassessment en het proces ernaartoe, de procedure en de beoordelingscriteria en -formulieren zijn beschreven in de Handleiding Afstudeerfase en het OER.

Praktijkonderzoek

Tot en met 2020-2021 omvat het afstudeerprogramma een praktijkonderzoek, dat uitmondt in een onderzoeksrapportage van 8 EC. Hierin laat de student zien dat hij beschikt over een onderzoekend vermogen. In het praktijkonderzoek zet de student een onderzoekende houding in, gebruikt hij onderzoek door bestaande kennis te gebruiken om de onderwijspraktijk te verbeteren, en voert empirisch onderzoek uit. De aanleiding voor het praktijkonderzoek is altijd gerelateerd aan de lespraktijk

of de schoolpraktijk. Dit kan de les- of schoolpraktijk van de student zijn, maar ook de praktijk van een andere dan de eigen stageschool zijn. De aanleiding voor het onderzoek is een praktijkvraagstuk dat leidt tot een beschrijvend onderzoek. Op basis van een analyse van het praktijkvraagstuk wordt een onderzoeksvraag en eventueel deelvragen geformuleerd en een kleinschalig beschrijvend praktijkonderzoek opgezet en uitgevoerd. Na het verzamelen en verwerken van de data en het beschrijven van de resultaten, formuleert de student conclusies, evalueert hij de uitkomsten, doet hij aanbevelingen voor de praktijk en bespreekt hij de mogelijke beperkingen en generaliseerbaarheid van het praktijkonderzoek.

Onderzoeksrapportage

De resultaten van het afstudeeronderzoek worden vastgelegd in een onderzoeksrapportage waarin de stappen van de onderzoekscyclus zichtbaar worden gemaakt voor derden. De onderzoeksrapportage bestaat uit een titelpagina, een inhoudsopgave, een samenvatting, een inleiding met daarin een beschrijving van de praktijksituatie en het praktijkprobleem inclusief een theoretisch kader, een onderzoeksdoel en –vraag, een beschrijving van de methode voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag, een analyse van de verkregen data, een weergave van de resultaten, een conclusie met een antwoord op de onderzoeksvraag, en een discussieparagraaf, een literatuurlijst en eventuele bijlagen.

Procedure

Het onderzoeksverslag wordt beoordeeld door twee beoordelaars, namelijk de onderzoeksbegeleider en een onafhankelijk tweede beoordelaar. De taak van de beoordelaars is het objectief beoordelen van de onderzoeksvaardigheid van de student op hbo-bachelorniveau aan de hand van vastgestelde criteria, die verwerkt zijn tot de 'Rubric voor beoordeling onderzoeksrapportage afstudeeronderzoek Pabo HR'.

Voorafgaand aan de beoordeling van de onderzoeksrapportage vindt er na een vastgestelde periode een tussenevaluatie plaats. De tussenevaluatie heeft betrekking op de Inleiding (Incl, theoretische achtergrond, nauwkeurige beschrijving van het praktijkprobleem onderzoeksdoel, onderzoeksvraag en eventuele deelvragen) en het Methodehoofdstuk (incl. methode van dataverzameling (en onderbouwing), instrument voor dataverzameling (en onderbouwing), onderzoeksgroep, voorlopige planning van de procedure van dataverzameling en methode van data-analyse) in. De tussenevaluatie is een 'feedback feed forward moment' waarbij de twee beoordelaars op basis van de rubric aangeven of zij vinden dat het onderzoeksplan een goede kans biedt op een succesvol onderzoek en waarom. Ook wordt feedback gegeven om het onderzoek te verbeteren. De student heeft zo een indicatie van de kwaliteit van zijn werk richting het eindproduct.

Vanaf studiejaar 2021-2022 zal het onderzoekend vermogen op een andere manier onderdeel uitmaken van het afstudeerprogramma en is de onderzoeksrapportage onderdeel van het derde leerjaar.

De beschrijving van het afstudeerassessment en het proces ernaartoe, de procedure en de beoordelingscriteria en -formulieren zijn beschreven in de Handleiding Afstudeerfase en het

OER. Procedures rondom beoordeling van eindwerken zijn inzichtelijk voor studenten via de afstudeerhandleidingen. Zowel de examencommissie als de toetscommissie beoordelen steekproefsgewijs afstudeeronderzoeken en assessmentdossiers en monitoren de afstudeerprocedure.

3. Kwaliteitsborging toetsing

Binnen de Hogeschool Rotterdam en IvL is sprake van een systeem van integrale kwaliteitszorg waar de Pabo onderdeel van is. Voor de borging van de toetskwaliteit zijn de volgende instrumenten van belang: toetsplan, de rapportages van de toets-, examen- en opleidingscommissie, de NSE, cursusevaluaties, studentevaluaties, evaluaties van alumni en beroepenveld, de HBO-monitor en de Keuzegids. Momenteel wordt er gewerkt aan een IVL-toetsbeleidsdocument.

Iedere cursus heeft een toetsmatrijs die beheerd wordt door de themabeheerder. De curriculumcommissie bewaakt de kwaliteit van toetsmatrijzen en geeft gevraagd en ongevraagd advies met betrekking tot eventuele bijstelling aan de cursusbeheerder en het MT. Verbeterpunten op het gebied van toetsing in het algemeen worden opgenomen in het Onderwijsjaarplan, met vermelding van de verantwoordelijken en de deadlines. Het management draagt zorg voor de aansturing. Het management van de opleiding houdt de deskundigheid van het personeel op het gebied van toetsing in het oog en stuurt zo nodig hierop in de planning/evaluatie- en beoordelingsgesprekscyclus. Ook op de professionaliseringsagenda van de Pabo HR staat de kwaliteit van toetsing centraal. Een groot deel van het team volgt in studiejaar 2019-2020 de BKE-scholing. De leden van de Toetscommissie en Examencommissie volgen de SKE-scholing. Individuele docenten kunnen daarnaast in hun eigen professionaliseringsagenda activiteiten opnemen die bijdragen aan hun professionalisering op het gebied van toetsing. De IVL-brede dienst Onderwijs en Ontwikkeling heeft een aanbod van activiteiten op het gebied van scholing rondom toetsing en netwerkdagen met betrekking tot toetsing, waar de opleiding en individuele docenten gebruik van kunnen maken.

In de uitvoering van het programma worden regelmatig intervisiebijeenkomsten/kalibreesessies gehouden onder docenten om te komen tot consensus over de interpretatie van de beoordelingscriteria.

Commissies

De Pabo HR geeft de organisatie rondom toetsing en beoordeling vorm met behulp van de curriculumcommissie, toetscommissie en examencommissie. In het proces van kwaliteitsborging van toetsen spelen deze commissies een belangrijke rol.

Curriculumcommissie

De curriculumcommissie stelt, in opdracht van het MT, het toetsplan op. Voordat het toetsplan definitief wordt vastgesteld, wordt aan de examen- en toetscommissie advies gevraagd.

Ontwikkelgroepen bestaande uit docenten vanuit verschillende vakgroepen hebben de toetsing en de daarbij ontworpen cursussen met behulp van experts ontwikkeld.

Toetscommissie

De toetscommissie werkt onder het mandaat van de examencommissie. De toetscommissie bekijkt het niveau en de uitwerking van de toetsing in relatie tot het toetsplan. Zij geeft feedback aan de ontwikkelaars van het onderwijs over de toetsing. De toetscommissie brengt ieder semester aan de examencommissie verslag uit van haar bevindingen.

Om validiteit, betrouwbaarheid en transparantie te bereiken worden toetsen van de Pabo HR gescreend door de toetscommissie van de Pabo. De toetscommissie analyseert toetsen vooraf en achteraf. Daarbij werkt zij volgens een werkbeschrijving en aan de hand van een analysekalender en met behulp van screeningsinstrumenten. Deze instrumenten richten zich op validiteit, betrouwbaarheid, transparantie en efficiëntie. Validiteit wordt bereikt door een duidelijke koppeling tussen leerdoelen, bekwaamheidseisen en onderdelen uit de kennisbasis van (het) betreffende vak(ken) en het afstemmen van de toets op deze doelen qua vorm en inhoud. Een valide toets meet wat de toets moet meten (Bijkerk, 2015). Een betrouwbare toets laat bij herhaalde afname onder dezelfde omstandigheden, steeds hetzelfde resultaat zien. Dat houdt in dat de toetsen die ontwikkeld zijn 1) specifiek zijn, de toets wordt alleen gehaald als de student de leerstof of vaardigheid inderdaad beheerst 2) selectief zijn, de toets maakt onderscheidt tussen 'goede' en 'slechte' producten 3) van voldoende omvang zijn om uit te sluiten dat het resultaat een toevalstreffer is 4) objectief zijn, de toets is consistent, de beoordeling is niet afhankelijk van de beoordelaar (Bijkerk, 2015). Betrouwbaarheid wordt nagestreefd door bij grote eenheden (meer dan 10 EC) te beoordelen met meerdere personen. Transparantie houdt in dat de student vooraf, tijdens en na afname van de toets geïnformeerd wordt over hoe de toetsing plaatsvindt en de cesuur en hoe de toets wordt beoordeeld. De student kan zich zo goed voorbereiden op de toets (Bijkerk, 2015).

Voor studenten is in de cursusbeschrijvingen informatie over beoordelingscriteria en toetsvormen (summatief en formatief) opgenomen. In het OER vinden studenten informatie over regels en procedures rondom toetsen, herkansingen, fraude, bezwaar en beroep. De examencommissie heeft vier keer per jaar een spreekuur voor studenten. Daarnaast kunnen studenten op ieder moment hulp van de examencommissie inzetten door een 'zaak' aan te maken in Osiris. Inzage in het gemaakte werk wordt ingeroosterd of gebeurt op afspraak bij de docent conform het OER.

Aan de toetsing worden ook vanuit de beleidskaders van de Hogeschool en het IvL kwaliteitseisen gesteld. Deze eisen zijn op hoofdlijnen:

- a) De toetspraktijk in de opleiding laat validiteit, betrouwbaarheid, transparantie en effectiviteit zien. De examencommissie laat door de toetscommissie steekproefsgewijs vaststellen of de toetsen voldoen aan deze eisen. Hiervoor wordt een vaste procedure gevolgd die is vastgelegd in de werkbeschrijving.
- b) Het docententeam van de opleiding beschikt in ruim voldoende mate over kennis en expertise op het gebied van toetsconstructie en -beoordeling.
- c) De opleiding zorgt dat studenten weten wanneer, waarop en hoe ze worden getoetst en heeft dat in het studentinformatiesysteem Osiris vastgelegd.
- d) De opleiding beoordeelt studenten individueel, op basis van vooraf bepaalde criteria.
- e) Om de kwaliteit van de toetsen te borgen, worden gegevens uit de studentevaluatiegesprekken en de schriftelijke cursusevaluaties met de studenten besproken in de opleidingscommissie en waar nodig worden vervolgacties ingezet door het management.

Examencommissie

De bacheloropleiding Leraar Basisonderwijs heeft een gezamenlijke examencommissie met de tweedegraads lerarenopleidingen en de masteropleiding Leren en Innoveren (MLI), waarin twee pabocollega's deelnemen. De examencommissie bepaalt op objectieve en deskundige wijze of de student voldoet aan het eindniveau van de opleiding. Naast het uitvoeren van het tentamineren, bepaalt ze ook het niveau van de opleiding en de kwaliteit van toetsen: dus van toetsing in de breedste zin. Ook stelt de Examencommissie examinatoren aan die eindniveau beoordelen op basis van vastgestelde criteria. De taken en verantwoordelijkheden staan beschreven in de WHW, binnen Hogeschool Rotterdam in de OER en in het handboek Examencommissies IvL, Regeling en taakomschrijving. De examencommissie adviseert het management over haar bevindingen en die van de toetscommissie. Het management bespreekt dit advies met de curriculumcommissie.

Studenten

Elke onderwijsperiode bekijkt de opleidingscommissie de evaluaties rondom toetsing en beoordeling en rapporteert dit aan de toets- en examencommissie. Daarnaast worden in periode-evaluaties en tijdens klassengesprekken onder leiding van de jaarcoördinatoren toetsen geëvalueerd door studenten. Op basis hiervan worden toetsen eventueel extra gescreend en zo nodig bijgesteld.

Bronnenlijst

Black, P & Wiliam, D. (2009). Developing the theory of formative assessment. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 21(1), 5–31.

Bijkerk (2015). Bijkerk, L. (2015) *Basis kwalificatie Examinering in het hoger beroepsonderwijs*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Didactief (2018). *Dossier formatief evalueren*. Geraadpleegd op 13-2-2020, via <https://didactiefonline.nl/artikel/formatief-evalueren-in-het-po>

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2017). Besluit van 16 maart 2017 tot wijziging van het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel en het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel BES in verband met de herijking van de bekwaamheidseisen voor leraren en docenten. *Staatsblad* 2017, 148.

Onderwijs 2032 (z.d.) Geraadpleegd op 30-3-2020, via <http://magazine.onderwijs2032.nl/onderwijs2032-in-de-praktijk#>

SLO (2019). *Formatief evalueren in het primair onderwijs. Werken aan groei*. Geraadpleegd op 13-2-2020, via <https://slo.nl/thema/meer/formatief-evalueren/>

Van Berkel, H. Bax, A. & Joosten-ten Brinke, D. (2017). *Toetsen in het hoger onderwijs*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.